

№ 11/10-1171

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м.Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Народному депутатові України
Колеснікову Д. В.

Про надання інформації

Шановний Дмитре Валерійовичу!

На Ваш депутатський запит від 06.04.2017 № 15/180 щодо реформування системи освіти, надісланий Міністерству освіти і науки України дорученням Прем'єр-міністра України Гройсмана В. Б. від 12.04.2017 № 14703/1/1-12, Міністерство надає відповідну інформацію.

Додаток: на 4 арк.

З повагою,

Міністр

Лілія Гриневич

Клемюк В. О.,
Лабайчук Г. Ф.
481-47-64

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
№1/13-365 від 28.04.2017

Додаток
до листа Міністерства
освіти і науки України
від 28.04 2017 № 1/13-365

Інформація
щодо забезпечення права на освіту дітей з особливими потребами

Обраний Україною європейський шлях розвитку, ратифікація Конвенції про права осіб з інвалідністю визначили зміни у ставленні до людей з інвалідністю, що базуються на забезпеченні основних прав і свобод людини, недискримінацію незалежно від будь-яких ознак. Для реалізації прав осіб з інвалідністю без дискримінації й на підставі рівних можливостей наша держава забезпечує інклюзивну освіту таких осіб на всіх рівнях та навчання протягом усього життя.

Актуальні напрями забезпечення права на освіту дітей з особливими потребами, зокрема запровадження інклюзивного навчання, створення інклюзивно-ресурсних центрів, реформування системи закладів інституційного догляду та виховання (деінституціалізація), визначено Указами Президента України від 25 серпня 2015 року № 501 «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини», від 3 грудня 2015 року № 678 «Про активізацію роботи щодо забезпечення прав людей з інвалідністю», від 13 грудня 2016 року № 533 «Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю», програмою діяльності Кабінету Міністрів України, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 р. «Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року».

Міністерством освіти і науки України (далі – Міністерство) доручено органам управління освітою розробити перспективні плани оптимізації мережі інтернатних закладів та розвитку мережі загальноосвітніх навчальних закладів з інклюзивними та спеціальними класами (наказ Міністерства від 31.12.2015 № 1436).

На засадах демократизації освітньої політики, реформування системи інституційного навчально-виховного середовища та забезпечення права дитини на виховання в сім'ї Урядом прийнято рішення про припинення з 1 вересня 2017 року набору учнів до підготовчого та першого класів спеціальних шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей із затримкою психічного розвитку, забезпечивши їх навчання в інклюзивних та спеціальних класах загальноосвітніх навчальних закладів за місцем проживання дітей (постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. № 753 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. № 585» (далі – Постанова). Разом з тим, у Постанові не йдеться про згортання мережі спеціальних навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями, порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, тяжкими порушеннями мовлення.

особливими потребами, які навчаються у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів, інструктивно-методичні матеріали, у тому числі з організації інклюзивного навчання.

Листом Міністерства до початку кожного нового навчального року доводиться до відома органів управління освіти та навчальних закладів Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством для використання в загальноосвітніх навчальних закладах для навчання дітей з особливими освітніми потребами (за нозологіями).

Щороку Міністерство надає пропозиції Міністерству фінансів України до проекту Основних напрямів бюджетної політики, зокрема, щодо передбачення коштів на видання спеціальних підручників для дітей з інтелектуальними порушеннями, шрифтом Брайля для сліпих дітей, адаптованих підручників для дітей з порушеннями слуху, зі зниженим зором. Підготовка до видання спеціальних підручників здійснюється структурним підрозділом Міністерства – Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти».

З метою удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів відповідно до сучасних тенденцій розвитку загальної середньої освіти Міністерством схвалено та рекомендовано до впровадження у вищих навчальних закладах навчальні курси «Диференційоване викладання в інклюзивних класах», «Види оцінювання в інклюзивному класі», «Професійна співпраця в інклюзивній школі», «Лідерство в інклюзивній школі», «Основи інклюзивної освіти» та інші, що містять тематику щодо етичного спілкування, супроводу, допомоги особам з інвалідністю.

У вищих навчальних закладах, які здійснюють підготовку педагогічних працівників за напрямками (спеціальностями) «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Соціальна педагогіка», уведено навчальну дисципліну «Основи інклюзивної освіти». Міністерством рекомендовано, починаючи з 2014 року, включити до навчальних програм вищих навчальних закладів теми щодо особливостей навчання, виховання дітей із синдромом Дауна та розладами спектра аутизму. Розділ «Основи інклюзивної освіти» включено до навчальних програм для слухачів курсів підвищення кваліфікації на базі обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти.

З 2012 року Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова здійснюється підготовка фахівців «асистент вчителя-реабілітолога спеціальних, дошкільних та шкільних, соціально-реабілітаційних закладів». Розроблена та реалізується програма перепідготовки педагогічних працівників для роботи асистентом учителя початкових класів з інклюзивним навчанням.

30 березня 2017 року підписано Меморандум про партнерство та співпрацю між Всеукраїнською благодійною організацією «Благодійний Фонд Порошенка» та Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова. Зокрема, передбачається системне проведення

Відповідно до статті 60 Закону України «Про освіту» батьки мають право обирати навчальний заклад для неповнолітніх дітей. У 2016/2017 навчальному році за бажанням батьків в інклюзивних класах загальноосвітніх шкіл навчаються 4180 учнів, що на 53,6 % (або на 1460 учнів) більше у порівнянні з 2015/2016 навчальним роком (2720 учнів). Додаткову підтримку дітям з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах забезпечують майже 2 тис. асистентів учителя. Індивідуальними навчальними планами учнів з особливими потребами інклюзивних класів передбачені години на корекційно-розвиткову роботу.

Для підтримки впровадження інклюзивної освіти, починаючи з 2017 року, у державній субвенції передбачено цільові видатки у сумі 209,4 млн грн на додаткові послуги для учнів з особливими потребами інклюзивних та спеціальних класів.

Субвенція спрямовується на надання державної підтримки дітям з особливими освітніми потребами, які навчаються в спеціальних та інклюзивних класах загальноосвітніх навчальних закладів, а саме: дітям з порушеннями зору, слуху, інтелектуальними та іншими порушеннями розвитку. Ці кошти використовуються на оплату видатків, необхідних для проведення додаткових корекційно-розвиткових занять, що визначені індивідуальною програмою розвитку дитини, придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку, обладнання, дидактичного матеріалу, особливих засобів наочності, що дозволить створити умови з урахуванням потреб таких учнів.

Постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 р. № 88 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами» визначено механізм надання зазначеної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам.

Відповідно до законодавства загальноосвітні навчальні заклади, у тому числі спеціальні школи-інтернати для дітей з особливими освітніми потребами, перебувають у комунальній формі власності. Частинами першою та другою статті 14 Закону України «Про освіту» визначено, що розвиток і вдосконалення мережі навчальних закладів системи освіти, зміцнення їх матеріальної бази належить до повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Стосовно використання вивільнених приміщень навчальних закладів, то частиною п'ятою статті 63 Закону України «Про освіту» встановлено, що об'єкти освіти і науки, що фінансуються з бюджету, не підлягають використанню не за призначенням.

Загальноосвітні навчальні заклади у подальшому мають бути доступними для всіх дітей громади, незалежно від їх особливих потреб. Міністерство листом від 09.06.2016 № 1/9-283 звернулося до обласних державних адміністрацій з проханням сприяти створенню в опорних школах інклюзивного середовища, включаючи доступність будівель і приміщень.

На офіційному веб-сайті Міністерства створено рубрику «Освіта дітей з особливими потребами», де розміщені навчальні плани, програми для дітей з

тренінгів для педагогічних працівників, які працюють в інклюзивних класах, з метою опанування ними методик інклюзивного навчання.

19 квітня 2017 року Міністр освіти і науки Лілія Гриневич та Голова Благодійного Фонду Порошенка Марина Порошенко підписали Меморандум про співпрацю у питанні запровадження інклюзивного освітнього середовища в Україні.

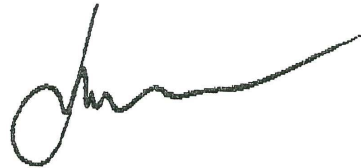
Меморандум спрямований не лише на продовження реформування української школи, а й на впровадження інклюзивної освіти в усіх дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах України.

В рамках реалізації державної політики щодо забезпечення права на якісну освіту дітей з особливими потребами Міністерство продовжує координувати діяльність органів управління освіти та співпрацювати з державними і недержавними інституціями.

Міністерство соціальної політики України підтримує запровадження інклюзивної освіти для дітей з інвалідністю із створенням відповідних умов як один з альтернативних варіантів реалізації права таких дітей на освіту.

За інформацією Міністерства охорони здоров'я України, питання впровадження інклюзивної освіти буде враховано у Санітарному регламенті загальноосвітніх навчальних закладів, який розробляється профільними науковими установами МОЗ.

Директор департаменту

Юрій Кононенко